

Regeringens proposition 1997/98:121

Prop. 1997/98:121

Riktlinjer för Telia AB:s verksamhet

Prop.
1997/98:121

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 mars 1998

Göran Persson

Anders Sundström
(Närings- och handelsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen beslutade i samband med bildandet av Telia AB 1993 om vissa riktlinjer för bolaget. I propositionen föreslås nya riktlinjer genom vilka bolaget ges möjlighet att arbeta inom ett vidare geografiskt område, i första hand Norden och Östersjöområdet. Vidare föreslås att bolaget skall arbeta inom hela telekommunikationsområdet i vid mening och erbjuda produkter i hela vidareförädlingskedjan med undantag av produktion av programinnehåll på medieområdet. Verksamhet utanför denna huvudinriktning skall bedrivas som komplettering och med beaktande av de affärsrisker det innebär och med de lönsamhetskrav som därför bör ställas. Verksamhet utanför huvudinriktningen bör bidra till att stärka Telias lönsamhet. Avkastning och finansiell ställning skall ligga i nivå med övriga konkurrensutsatta operatörer i Europa. I övrigt skall Telia ha i huvudsak samma förutsättningar för sin verksamhet som dessa.

Innehållsförteckning

Prop. 1997/98:121

1 Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2 Ärendet och dess beredning.....	3
3 Tidigare överväganden.....	3
4 Den europeiska telemarknaden.....	4
5 Telias verksamhet och organisation.....	6
6 Förvaltningen av Telia och Telias huvudinriktning.....	9
Bilaga 1 Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över promemorians förslag.....	13
Bilaga 2 Sammanfattning av förslag avseende Telia AB i promemorian.....	14
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1998.....	15

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om riktlinjer för Telias AB:s framtida verksamhet (avsnitt 6).

2 Ärendet och dess beredning

Riksdagen beslöt våren 1997 om ändrade telepolitiska mål (prop. 1996/97:61, bet. 1996/97:TU5, rskr. 1996/97:201). Ändringarna i telelagen baserades på förslag i en departementspromemoria, Moderna telekommunikationer åt alla (Ds 1996:38). I promemorian behandlades frågan om Telias framtida verksamhetsinriktning. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig hos Kommunikationsdepartementet (dnr K96/2437/1). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*.

I promemorian lämnades förslag till nya riktlinjer för bolaget och att Telia under de närmaste åren skulle få kapitaltillskott. En sammanfattning av promemorians förslag i fråga om Telias framtida inriktning m.m. finns i *bilaga 2*.

Regeringen tar i denna proposition upp frågan om ändrade riktlinjer för bolaget. Med hänsyn till de förändringar som skett på telekommunikationsmarknaden sedan promemorian lämnades har regeringen inte funnit skäl att behandla promemorians förslag i detalj utan i stället valt att allmänt utgå ifrån den analys som redovisas i promemorian.

3 Tidigare överväganden

Efter beslut av riksdagen våren 1993 ombildades Televerket den 1 juli 1993 till ett av staten helägt aktiebolag, Telia AB (Telia). Huvudmotivet var att aktiebolagsformen ansågs utgöra en lämplig associationsform för konkurrensutsatt verksamhet.

I samband med bolagiseringen fastlade riksdagen huvudinriktningen för Telia som angavs vara att erbjuda telekommunikationstjänster på den svenska telemarknaden. Annan verksamhet än kärnverksamheten kan bedrivas under förutsättning att denna kompletterar huvudinriktningen och bidrar till att stärka koncernens lönsamhet. En annan förutsättning är att detta sker under ett rimligt risktagande. Det primära målet för verksamheten i Telia fastlades till att ge tillfredsställande avkastning på eget kapital och utdelning till ägaren.

Riksdagen beslöt våren 1997 om ändrade telepolitiska mål. Det övergripande målet är att enskilda och myndigheter i landets olika delar skall ha tillgång till effektiva telekommunikationer. Detta mål som är grundläggande för sysselsättning, social rättvisa och regional utveckling skall uppnås på en konkurrensutsatt marknad där olika operatörer behandlas konkurrensneutralt. För att uppnå en konkurrensneutralitet och lika behandling av operatörerna skall målen uppnås genom lagstiftning. För Telias del fick detta

konsekvensen att det avtal som tidigare funnits mellan staten och Telia ersattes med villkor i tillståndet att driva telefoni i fråga om s. k. samhällsombäddande tjänster. Ytterligare lagstiftning som påverkar Telia kan komma som ett resultat av de pågående statliga utredningarna om mediakoncentration och konvergens inom mediaområdet.

Statligt företagsägande har behandlats av statsmakterna vid ett flertal tillfällen. Regeringen har i olika sammanhang pekat på att staten bör spela en mer aktiv ägarroll för att främja utvecklingen av företag med statligt ägande. I bl.a. 1995 års budgetproposition (prop. 1994/95:100) och propositionen Aktiv förvaltning av statens företagsägande (prop. 1995/96:141) anförts att statens ägande skall vara professionellt och baserat på en samordnad syn från ägarens sida. Det är ägarens uppgift och ansvar att medverka till företagets utveckling. Det kan bl.a. ske genom tillförsel av kompetens och kapital, men vid behov även medverka till verksamhetsanpassning, omstrukturering och i vissa fall ägarförändring, för att utveckla enskilda företag. Det är även en viktig uppgift för staten som ägare att tillse att företagets verksamhet bedrivs på ett sätt som motsvarar högt ställda krav på etik och moral.

Statens aktier i Telia förvaltas sedan den 1 september 1997 inom Regeringskansliet av Närings- och handelsdepartementet.

Riksdagen beslöt med anledning av den nämnda propositionen Aktiv förvaltning av statens företagsägande att ett särskilt anslag, benämnt Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag m. m. kan disponeras för att täcka kostnader i samband med förvaltningen av företag med statligt ägande. Under budgetåret 1998 har anslaget beteckningen A 7. inom utgiftsområde 24 Näringsliv, verksamhetsområde A. Näringspolitik. Anslaget kan även användas för kostnader som kan uppkomma i samband med förvaltningen av statens aktieinnehav i Telia för erforderliga utredningar, analyser m.m. i samband med omstruktureringssåtgärder.

Utvecklingen inom telebranschen präglas av snabba förändringar. Skälen till detta är flera. Den tekniska utvecklingen är mycket snabb och nya produkter och tjänster tillkommer i snabb takt. Marknaden driver fram nya produkter när de nationella monopolerna slopas och marknaden blir fri. Under de år som gått sedan Telia bolagiserades har förutsättningarna för teleoperatörer förändrats radikalt främst på grund av liberaliseringsbeslut i EU och WTO. Den inriktning som då bestämdes var begränsad. Nu föreslås en vidgad syn på bolagets arbetsfält. Utvecklingen går mot en telekommunikationsmarknad utan nationsgränser och med vidare arbetsfält för operatörerna. Operatörer som nu enbart arbetar med telefoni i respektive land kommer att utvecklas till företag som arbetar på en internationell marknad för mer kvalificerade tjänster. Mot bakgrund av de nya förutsättningar som gäller på marknaden föreslår regeringen en omprövning av tidigare beslut i fråga om inriktningen av Telias verksamhet.

4 Den europeiska telemarknaden

Telia arbetar på en kraftigt expanderande marknad som präglas av en snabbt ökande konkurrens. Nu liberaliseras marknaderna i snabb takt och från den 1 januari 1998 har huvuddelen av Europas telemarknader öppnats för konkurrens. Detta har sin grund i de beslut som fattats inom EU.

Konkurrensen på den svenska telemarknaden har utvecklats påtagligt inom i första hand internationell trafik och fjärrsamtal. I fråga om lokalsamtal kan man räkna med att ny teknik och alternativa accessmöjligheter medför att konkurrenstrycket även på denna marknad ökar. Detta beror i första hand på att allt fler operatörer kommer att skaffa sig direkt anknnytning till i vart fall större kunder bl.a. genom mobila nät. I Sverige har vi en starkare konkurrens än i flertalet övriga länder i Europa eftersom bara Sverige och Storbritannien har en telemarknad som varit liberaliserad under ett antal år. Detta medför att Telias marknadsandel och marginaler successivt sjunker inom traditionell telefoni.

I flertalet länder i Europa råder nu full konkurrens. I många länder har en delprivatisering skett. Ett antal helt privatägda operatörer har etablerats. Nästa steg i utvecklingen blir sannolikt att bolagen bildar allianser antingen genom direkt ägande i varandra eller genom gemensamt ägande av företag. Nationsgränserna spelar allt mindre roll som avgränsning av den marknad operatörerna väljer att arbeta på. Inom några få år kan en struktur ha bildats med ett fåtal allianser av stora operatörer i Europa med verksamhet i ett antal länder. Specialiserade företag som arbetar mot särskilda kundgrupper t.ex. den finansiella marknaden kommer att växa sig starka särskilt på data-transmissionsområdet.

Ett antal stora aktörer håller på att bildas. Dessa har verksamhet i flera länder antingen direkt eller genom allianser av olika slag. På den svenska marknaden finns bl.a. Netcom Systems (Tele2, Comviq) som är börsnoterat och har intressen i TV-produktion, TV-distribution, mobiltelefon och fast telefoni. Kinneviksgruppen är största ägare i företaget. Global One, som också finns på den svenska marknaden, ägs gemensamt av Deutsche Telecom, France Telecom och amerikanska SPRINT. Dessa bolag har vart och ett en försäljning på sin hemmamarknad som är fem à sju gånger större än Telias. Telenordia ägs gemensamt av TeleDanmark, norska Telenor samt brittiska BT. TeleDanmark har nyligen fått en amerikansk huvudägare. Telia har tillsammans med två andra europeiska operatörer bildat alliansen Unisource (se s. 7). Ett inslag i allianserna är att operatörerna har gemensamma aktiviteter på vissa områden och konkurrerar på andra.

Slutsatsen av strukturutvecklingen är att det inom varje land kommer att finnas ett flertal operatörer. Nationsgränserna kommer att förlora i betydelse eftersom telebolagen ser det som nödvändigt att verka i flera länder och erbjuda sina kunder regionala och globala tjänster. Datatrafiken och internettrafiken kommer att växa betydligt snabbare än taltelefonin som i och för sig kommer att växa. Telia kommer att möta konkurrens från många operatörer, varav flera är betydligt större. Detta kommer att ställa stora krav på bolaget för att utvecklingskraften skall kunna behållas.

Förutom de allianser mellan de traditionella teleoperatörerna som har nämnts börjar det även bildas allianser mellan teleoperatörer och mediaföretag samt teleoperatörer och dataföretag. Denna fortsatta branschglidning, som beror på den allt snabbare utvecklingen av tekniken och som leder till en sammansmältning av telefoni, data och media, pågår såväl i Sverige som utomlands.

En analys av marknadsutvecklingen visar sålunda att Sverige har valt att genomföra den hårdaste konkurrensutsättningen i Europa. Telia har på sin hemmamarknad att möta ett stort antal operatörer som söker inbrytningar i de mest lönsamma marknadssegmenten medan bolaget självt hittills haft små möjligheter att ta upp konkurrensen på de andra aktörernas hemma-

marknader eftersom dessa marknader inte varit öppna. Telia har i denna verklighet mött konkurrensen och genomfört betydande anpassnings- och utvecklingsinsatser med stora investeringar och en betydande effektivisering av verksamheten bl.a. genom personalminskningar. Denna utveckling kommer att fortsätta. Detta innebär stora påfrestningar på organisationen men har också lett till att Telia uppvisar en god effektivitet jämfört med de operatörer i andra länder som först nu utsätts för konkurrens. Telia avser nu att intensifiera sin verksamhet i andra länder inom Norden och Östersjöområdet.

5 Telias verksamhet och organisation

Telia har angivit att den bärande idén för verksamheten är att utveckla livskvalitet, miljö och konkurrenskraft för människor och organisationer genom att förena dem via lättanvända tele- och IT-baserade informationstjänster.

Under 1997 var rörelseintäkterna 46,4 miljarder kronor, en ökning med 7 % jämfört med året innan. Resultatet efter finansnetto var 4,0 miljarder kronor inräknat realisationsvinster bl.a. avseende försäljningen av del av innehavet i Telelarm AB. Telias finansiella ställning har förbättrats väsentligt sedan bolaget bildades år 1993 men är fortfarande något svagare än det som redovisas för liknande operatörer i andra länder med en soliditet på 35,6 % och en räntabilitet på eget kapital efter skatt på 12,4 %. Bolagets resultat de senaste åren präglas av en mycket stark volymökning i kombination med sjunkande marginaler på den traditionella telefonverksamheten.

Telias strategi för framtiden är att söka möta den tekniska och marknads-mässiga utvecklingen samt internationaliseringen genom tillväxt in på nya geografiska marknader och in på nya produktområden. Den traditionella telefonverksamheten i Sverige förväntas stagnera i omsättning på grund av minskande marknadsandelar och sjunkande priser. Volymerna antas dock fortsätta att öka. För att kompensera detta vidgar Telia sin verksamhet både geografiskt och vad avser tjänsteutbudet.

För att möta konkurrensen på hemmamarknaden har Telia för avsikt att satsa på nya tjänster med hjälp av ny teknik. Via det ordinarie telefonnätet och via kabel-TVnätet avser Telia vidga tillgången till s.k. bredbandanslutning vilket bl.a. innebär tillgång till multimediatjänster. Bredbandsanknytning innebär tillgång till större överföringshastigheter för digitala signaler. Telia arbetar med en snabb utbyggnad av nätkapacitet och utveckling av tjänster och paket av tjänster inom området för högkvalitativ dataöverföring. På massmarknaden är det alltså dels fråga om att erbjuda tillgång till anslutning, dels att som mäklare paketera och erbjuda tjänster i Telias bredbandsnät. För företag och offentlig sektor, utbildning m.m. erbjuds mer kvalificerade tjänster, t.ex. sammankoppling av lokala nät till företagsnät och ännu högre överföringskapacitet. Utbyggnaden börjar i ett antal tätorter och vidgas därefter i takt med efterfrågan. Ingen svensk operatör har ambitioner att sprida tekniken över hela landet på det sätt Telia har.

Telias investeringar under var 11,8 miljarder konor, varav ca 10 miljarder kronor i Sverige. Knappt hälften avser investeringar i nätet i Sverige. Telia är därmed en av Sveriges största investerare. Telia lade ner 1,7 miljarder kronor på tillämpad forskning och utveckling under år 1997. Dessa nivåer avses ligga kvar de närmaste åren.

Telia vidareförädlar sina tjänster främst inom områdena internet, bredbandstjänster, regional mobilitet samt TV- och PC- baserade tjänster. I fråga om innehåll samarbetar Telia med informationsgivare och informationsproducenter inom prioriterade områden. På så sätt erbjuder Telia dels avancerade interaktiva multimediatjänster, dels utvecklade tjänster med informationsinnehåll i första hand inom områdena information, utbildning, elektronisk handel och underhållning. De tele- och IT-baserade tjänsterna skall utvecklas i samarbete med aktörer som har behov av att föra ut information till olika målgrupper.

I likhet med de övriga europeiska telebolagen expanderar Telia internationellt. Telias strategi är att i huvudsak koncentrera sig till närområdena. Telias satsning på nya geografiska marknader kommer därmed i första hand att ske i de Nordiska länderna och i Östersjöområdet (Baltikum, Polen och S:t Petersburgområdet). Telia agerar utifrån perspektivet att Norden är en relativt homogen marknad och Telia kommer att erbjuda hela sitt sortiment till prioriterade målgrupper. Telia uppträder under eget namn och varumärke och etablerar dotterbolag. I Östersjöområdet sker etableringen av operatörsverksamhet i huvudsak tillsammans med lokala partners. Därvid skapas också en teknikplattform för att förbättra telekommunikationerna mellan Östersjöländerna och Norden.

För globala tjänster har Telia tillsammans med Swiss Telecom och holländska PTT etablerat alliansen Unisource. Telias andel är 33 %. Telias investeringar i Unisource har varit omfattande. Bolagets uppgift är att säkra delägarna tillgång till effektiva internationella kommunikationstjänster på de egna hemmamarknaderna. Produktionen och utvecklingen av tjänsterna sker genom AT&T-Unisource Communications Services som till 60 % ägs av Unisource och till 40 % av AT&T. Bolaget tillhandahåller ett utbud av paneuropeiska och globala kommunikationstjänster för tele och data, inklusive internet, till stora företag. Genom främst samarbetet inom ramen för World Partner erbjuder bolaget de globala tjänsterna. World Partner är en allians bestående av den japanska operatören KDD, AT&T, Singapore Telecom och Unisource. Det australiska Telestra kommer också att ingå.

Det av Unisource helägda bolaget Unisource Carrier Services bygger och driver ett telekommunikationsnät som täcker Europa. Företaget säljer trafikkapacitet till AT&T - Unisource Communication Services och till delägarna i alliansen men även till utomstående operatörer.

Telia Overseas, som Telia äger till 65 %, har till uppgift att investera i telekommunikationsrelaterade projekt i tillväxtregioner utanför Europa. Övriga ägare är Skandia, Ratos och Orkla. Satsningarna utanför Europa görs inom fastställda ramar och med krav på hög lönsamhet. En förutsättning för investeringarna är att man har möjlighet att inom 5-7 år kunna sälja sin del i resp. engagemang. Hittills har man satsat i Ecuador, Indien, Sri Lanka, Namibia, Filippinerna och Kina.

Telia bedriver sin verksamhet i åtta affärsområden:

Publik telekommunikation har till uppgift att vidareutveckla och leverera Telias traditionella tjänster för fast telefoni samt fasta förbindelser till konsumentmarknaden, dvs. hushåll och små företag.

Företagskommunikation utvecklar och levererar teletjänster och datakommunikation till medelstora och stora företag samt till myndigheter, kommuner och landsting.

Network Services utvecklar och tillhandahåller nätkapacitet för fasta tele-tjänster samt för kabel-TV tjänster. Det nämnda omfattande investerings-

programmet faller i huvudsak inom detta affärsområde där man genomför en omfattande teknikförnyelse av nätet med inriktning på ett nät som kan bära alla typer av tjänster.

Mobil kommunikation utvecklar och levererar mobila teletjänster till hushåll, företag och myndigheter.

Till affärsområdet *International* hör Telia Overseas och Unisource samt Telia Swedtel, koncernens internationella konsultföretag. Under affärsområdet sorterar även dotterbolaget Telia UK vars uppgift är att upparbeta den brittiska marknaden liksom verksamheterna i Baltikum och Polen.

Infomedia Services utvecklar nya telekombaserade informationstjänster såsom informationssökning, elektronisk handel, marknadsföring, utbildning, fritid och underhållning. Affärsområdets roll är att som informationsmäklare strukturera och paketera information till tjänster som görs tillgängliga via telefon, PC, TV och tryckta media. Inom affärsområdet finns bl.a. bolagen InfoMedia Television (f.d. Svensk Kabel-TV), InfoMedia Respons (tryckta kataloger och telefonistbaserade informations- och servicetjänster), InfoMedia Reklam som ansvarar för koncernens reklamförsäljning samt InfoMedia Interactive, som utvecklar interaktiva tjänster för PC-användare där internet är den huvudsakliga distributionsformen.

Den finansiella verksamheten har samlats i affärsområdet *Financial Services*. Telia Finans utvecklar finansieringslösningar för koncernens kunder. Telaris förvaltar och utvecklar koncernens fastigheter med undantag för teknikfastigheter. Telia har beslutat att under 1998 sälja de fastigheter som inte är nödvändiga för rörelsen. Detta kommer att leda till en förstärkning av bolagets soliditet. Till affärsområdet hör även division Treasury, koncernens internbank och centrala enhet för kapitalanskaffning samt Telia Försäkring/Telia Reinsurance, koncernens interna försäkringsbolag.

Affärsområdet *System och Service* ansvarar för försäljning och service av kundplacerad utrustning. Till affärsområdet hör dotterbolagen Telia Systems AB och Telia IT-Service AB.

En närmare redovisning av Telias resultat m.m. de senaste åren har lämnats till riksdagen i regeringens skrivelse 1997/98:20 med 1997 års redogörelse för företag med statligt ägande.

6 Förvaltningen av Telia och Telias huvudinriktning

Prop. 1997/98:121

Regeringens bedömning: Telia bör ha i huvudsak samma möjligheter att utvecklas som övriga aktörer på marknaden. Staten skall utöva ett professionellt och affärsmässigt ägande av Telia. En målsättning bör vara att avkastningen skall ligga på i stort sett samma nivå som gäller för övriga konkurrensutsatta teleoperatörer i Europa.

Regeringens förslag: Huvudinriktningen för Telia skall i fortsättningen vara att i Norden och inom Östersjöområdet erbjuda telekommunikationer i vid bemärkelse. I huvudinriktningen ingår den internationella verksamhet som är nödvändig för att tillhandahålla dessa tjänster.

Telia skall erbjuda telekombaserade informationstjänster där Telias roll är att paketera information till tjänster som görs tillgängliga via Telias olika nät.

Annan verksamhet t.ex. internationella telekommunikationsinvesteringar som inte ingår i huvudinriktningen bedrivs under förutsättning att det bidrar till att stärka Telias lönsamhet och sker med en avkastning som står i överensstämmelse med det risktagande verksamheten innebär. Verksamheten skall komplettera huvudinriktningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser framför synpunkter avseende de i promemorian föreslagna avgränsningarna av de verksamheter som kan anses komplettera Telias kärnverksamhet. Vissa remissinstanser, t.ex. *Tidningsutgivarna* och *TV4*, anser att de avgränsningar som föreslås inte är tillräckligt långtgående. Andra, bl.a. *KTH*, *Folkrörelserådet* och *TCO*, förordar en begränsning i mindre omfattning än vad som föreslås i promemorian. *SIF* anser att man inte genom ett riksdagsbeslut kan begränsa Telias affärsinriktning som det föreslås i promemorian. De kommersiella konkurrensförutsättningarna måste avgöra hur långt fram i värdekedjan som Telia skall gå. Remissinstanserna har i mycket liten utsträckning berört statens roll som ägare i Telia.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: Riksdagen har beslutat att de telepolitiska målen skall uppnås genom lagstiftning och dess tillämpning i form av tillståndsgivning och tillsyn. Genom införandet av konkurrens har marknaden vitaliserats och tillförts nya produkter och tjänster till fördel för konsumenterna.

Genom en generell utformning av regleringen med samma villkor för alla operatörer och utan särregler för Telia gör staten en tydlig åtskillnad mellan sina roller som reglerare av telemarknaden och ägare till den största aktören. Närings- och handelsdepartementet förvaltar nu statens ägande i Telia i anslutning till ägandet i andra konkurrensutsatta företag. Trovärdigheten såväl på den svenska marknaden som internationellt blir god när Telia inte längre uppfattas som ett verktyg för den svenska telepolitiken. Sverige uppfyller på detta sätt också de krav som EU ställt upp i sitt ONP-ramdirektiv (Direktivet om upprätthållande av den inre marknaden för teletjänster genom att tillhandahålla öppna nät, 90/387/EEG), där det tydligt sägs att medlemsländerna måste särskilja sitt ägande från sin regleringsroll. Det krav staten kommer att ställa på avkastning bör därför också ligga i linje med vad som gäller för de

konkurrenter Telia har i Sverige och utomlands. Regeringen kommer i förvaltningen av bolaget att se till att sådana avkastningskrav ställs.

Telias utveckling har stora indirekta effekter på svensk ekonomi. Den del av industrin som tillverkar tele- och IT-utrustning har fått och får starka utvecklingsincitament genom Telias goda utveckling. Sverige har en god infrastruktur inom telekommunikationer. Telia har spelat en stor roll för den utvecklingen. Kvalificerade arbetsplatser kan etableras över hela landet om Telia kan fortsätta att expandera.

För att Telia även i framtiden skall kunna vara ett konkurrenskraftigt företag som kan utveckla sin verksamhet och bidra till att göra den svenska telemarknaden till en dynamisk och framgångsrik marknad med möjlighet till nya arbetstillfällen måste Telia få verksamhetsförutsättningar som i huvudsak överensstämmer med konkurrenternas när det gäller verksamhetens inriktning. Vissa begränsningar som avser det geografiska verksamhetsområdet och i fråga om verksamhet på mediaområdet görs dock.

Risken är stor att bolaget kommer att stagnera i sin utveckling om inte verksamhetsförutsättningarna nu läggs fast och justeras till den mera marknadsinriktade och affärsmässiga inriktning som nu krävs. Telia har hittills haft en god utveckling eftersom marknaden vuxit mycket kraftigt. På grund av de sjunkande priserna har marginalerna sammantaget gått ner men detta har Telia hittills kompensert med ökade volymer i Sverige och med kraftiga rationaliseringar. De närmaste åren kommer emellertid konkurrensen, som växer sig allt starkare, att leda till ytterligare sjunkande priser. Om Telia inte kan öka sina intäkter genom vidgad geografisk marknad och med nya produkter får det negativa konsekvenser för bolaget.

Med hänsyn till den tekniska utvecklingen och förändringarna på marknaderna är det enligt regeringens mening inte möjligt att avgränsa Telias verksamhet till endast telefoni. Telekommunikationer i vid mening bör vara bolagets arbetsområde. Då bör hela vidareutvecklingskedjan ingå dock med vissa begränsningar på informationsområdet som redovisas senare. Med den vidare utvecklingsskedjan avses programvaruutveckling, nya tjänster m.m. som ingår i det som ett väl utvecklat telekommunikationsföretag har skäl att erbjuda. Bolaget måste ha möjligheter att inom denna ram välja den inriktning som ger bäst utveckling. Staten som ägare har krav på bolaget på god avkastning och syftet är att ge Telia sådana utvecklingsmöjligheter att bolagets position förstärks. Begränsas Telias verksamhet till den svenska marknaden eller till ren telefoni- eller överföringsverksamhet riskerar bolaget en negativ utveckling där konkurrenterna får ett gott fotfäste på de områden som är lönsamma och växande, medan Telia saknar möjlighet att expandera in på geografiska marknader och på nya produktområden där det finns möjligheter att uppnå god lönsamhet.

För att Telia skall kunna bibehålla och stärka sin ställning har Telia börjat bearbeta nya marknader utanför Sverige och börjat utveckla sina tjänster mot en högre förädling och ett ökat innehåll. Denna huvudinriktning bör utvecklas vidare. Det är väsentligt att Telia även i framtiden är ett konkurrenskraftigt företag och kan utveckla sin verksamhet i den nya struktur som kommer att utvecklas i Europa. För att Telia skall kunna uppnå detta avser regeringen att ge Telia verksamhetsförutsättningar som i huvudsak överensstämmer med konkurrenternas. Därmed får Telia goda möjligheter vid sitt agerande på marknaden.

I fråga om det geografiska arbetsområdet ser regeringen det som naturligt att verksamheten i Sverige kompletteras med verksamhet i Norden och i

Östersjöområdet som därmed blir Telias prioriterade geografiska verksamhetsområde. Likaså är de allianser och andra samarbeten och annat deläggande som erfordras för att kunna erbjuda fullständiga tjänster inom det angivna prioriterade geografiska området en naturlig komplettering. I övrigt bör fristående internationell verksamhet bedrivas om den kompletterar huvudinriktningen och med rimligt risktagande i förhållande till avkastningsmöjligheterna. Mycket stora risker bör undvikas och verksamheten skall stärka bolagets lönsamhet.

I fråga om Telias verksamhet på informationsområdet krävs en precisering av Telias inriktning. Den branschglidning som beskrivits tidigare medför ett behov för Telia att komplettera det traditionella telefoniområdet med olika innehållsrelaterade tjänster och produkter. Telia driver sedan länge en lönsam verksamhet med information som bl.a. utvecklats ur telefonkatalogen. I den nya struktur som nu växer fram blir det nödvändigt för Telia att utveckla verksamheten på informationsområdet för att möta den utveckling som pågår på marknaden där konkurrenterna nu vidgar sin verksamhet. Annars kan Telia inte hävda sig på marknaden.

Överföring av informationsinnehåll ingår i Telias huvudinriktning. Att Telia etablerar sig som producent av innehåll som inte bygger på information som är kopplad till telekommunikationsverksamheten får anses ligga utanför en naturlig utvecklingsinriktning. I vissa fall kan samverkan med olika medie- och informationsföretag vara förenligt med en naturlig vidgning av marknader och produkter. Samverkan med producenter av innehåll på affärsmässiga grunder stämmer med statens grundläggande inställning att Telia skall ha i huvudsak samma verksamhetsförutsättningar som övriga aktörer. Strukturering och paketering av information är ett område där Telia bör ha möjlighet att arbeta. Företaget bör emellertid inte själv eller som delägare sammanställa program till traditionella radio- eller TV-kanaler. Därmed undviker man en situation där Telia konkurrerar med andra som kan ha intresse att distribuera sådana kanaler i Telias nät.

Telia har som inriktning att erbjuda tillgång till ny teknik för snabb dataöverföring till rimliga priser i alla delar av landet. Ingen annan operatör har ambitioner att leverera dessa tjänster i hela landet. Staten som ägare till bolaget kommer att utveckla bolaget så att det utnyttjar dessa möjligheter och erbjuder tillgång till bredbandsanslutning och annan teknik för högkvalitativ dataöverföring i sådan utsträckning att företag och offentlig sektor, utbildning etc. kan utvecklas spritt i hela landet. Även hushållens behov bör beaktas. Särskilt viktigt är då att åstadkomma minskande prisskillnader i olika delar av landet.

Verksamhet utanför en huvudinriktning bör bedrivas med det högre avkastningskrav som en ökad risknivå kan ställa. Den bör även komplettera huvudinriktningen.

Det kommer att bli allt vanligare med samarbeten och allianser mellan olika operatörer. Telia har frihet att genom strukturaffärer av olika slag sammanföra delar av sin verksamhet med andra operatörers. För att uppnå sina effektivitetsmål och för att bevara sina positioner kommer ett utökad samarbete mellan operatörer att bli allt vanligare och Telia skall ha goda möjligheter att medverka i den processen. Det ankommer på regeringen att i sin förvaltning av bolaget tillse att sådana möjligheter finns.

I regeringens riktlinjer för Telia bör även ingå ett avkastningskrav och ett krav på uppbyggnaden av den finansiella ställningen. Nu när bolaget i huvudsak bör ges samma utvecklingsförutsättningar som övriga aktörer i fråga

om inriktningen har regeringen även skäl att ställa jämförbara krav på resultat i fråga om avkastning i förhållande till affärsrisk i verksamheten som andra operatörer av Telias typ uppvisar. Det bör ankomma på bolagets styrelse att se till att avkastningen ligger på denna nivå. Vidare bör styrelsen driva bolagets verksamhet så att Telias finansiella ställning kan mäta sig med konkurrenternas.

Telias huvudinriktning har här redovisats översiktligt. Utvecklingen är dock snabb och det bör därför ankomma på regeringen att fatta närmare beslut om bolagets verksamhet om så erfordras. Det grundläggande är att Telia skall ha i huvudsak samma förutsättningar för sin verksamhet som övriga aktörer och att staten skall ha fullgod avkastning på det kapital som arbetar i Telia.

Telia är, som nyss nämnts, ett bolag med stor betydelse för utvecklingen inom näringslivet i Sverige. Förvaltningen av bolaget måste ske genom ett aktivt och professionellt ägarskap. I detta ligger bl.a. att, genom att från ägarens sida visa en öppenhet i fråga om strukturaffärer, ta tillvara de möjligheter som bolaget har. Regeringen avser att återkomma med förslag till riksdagen i den mån det blir aktuellt med ändringar i ägarstrukturen. För närvarande är det inte aktuellt. I promemorian föreslås ett kapitaltillskott. Telia har enligt regeringens bedömning för närvarande inte något kapitalbehov. Bl.a. kan bolaget genom försäljning av fastigheter och andra rörelsefrämmande tillgångar skapa resurser för den fortsatta utvecklingen. Bolaget har vidare ett kassaflöde som för närvarande ger tillräckliga möjligheter till fortsatt expansion. Regeringen utesluter dock inte att Telias fortsatta expansion kan komma att kräva ytterligare kapitalinsatser. Regeringen är i så fall beredd att återkomma till riksdagen med förslag.

Med anledning av riksdagens beslut i detta ärende kommer bolagsordningen för Telia att ändras. Bolagsordningen för Telia kommer därmed att återspegla den inriktning staten ger bolaget. Det är sedan styrelsens uppgift att baserat på detta utforma mål och strategier för Telias verksamhet .

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över promemorians förslag

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian inkommit från Hovrätten för Övre Norrland, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Domstolsverket, Riksåklagaren (RÅ), Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen, Kommerskollegium, Internationella Handelskammarens Svenska Nationalkommitté (ICC), Försvarsmakten, Försvarets forskningsanstalt (FOA), Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB), Statens räddningsverk, Post- och Telestyrelsen (PTS), Banverket, Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA), Kommunikationsforskningsberedningen (KFB), Statskontoret, Riksrevisionsverket (RRV), Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), Glesbygdverket (GBV), Radio- och TV-verket, Granskningsnämnden för radio och TV, Konkurrensverket (KV), Boverket, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Konsumentverket (KO), Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Lantmäteriverket, Svenska Kommunförbundet, Sveriges Industriförbund, Sveriges Konsumentråd, Datalagsutredningen, Stattellegationen (Stattel), Svenska IT-företagens organisation (SITO), Näringslivets telekommitté, Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO), Synskadades Riksförbund (SRF), Folkrorelserådet, SOS Alarmering AB, MobilTeleLeverantörerna (MTL), Telia AB, Tele2 AB, Comviq GSM AB, European AB, Global One AB, MFS Communications AB (MFS), Enator/Dotcom AB, Telenordia AB, RSL COM Sweden AB (RSL COM), Tele8 AB, Svenska Kraftnät, Ericsson AB, Posten AB, Svenska Kabel-TV-föreningen, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB (SvT), Teracom Svensk Rundradio AB (Teracom), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Facket för Service och Kommunikation (SEKO), Sociastyrelsen, Handikappombudsmannen (HO), Handikappinstitutet (HI), Landstingsförbundet samt Elsäkerhetsverket.

Sammanfattning av förslag avseende Telia AB i pro- memorian

Prop. 1997/98:121
Bilaga 2

Huvudinriktningen för Telia skall även i fortsättningen vara att på den svenska marknaden erbjuda telekommunikationstjänster. Annan verksamhet än kärnverksamheten kan bedrivas under förutsättning att denna kompletterar huvudinriktningen, bidrar till att stärka koncernens lönsamhet samt att det sker under ett rimligt risktagande. Internationella telekommunikationstjänster som inte kompletterar huvudinriktningen kan bedrivas under förutsättning att verksamheten bidrar till koncernens lönsamhet och att detta sker under ett rimligt risktagande. Regeringen skall såsom ägare till Telia sätta upp tydliga mål och riktlinjer för verksamheten.

Närings- och handelsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1998

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Peterson, Freivalds, Wallström, Tham, Åsbrink, Schori, Andersson, Winberg, Uusmann, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson, von Sydow, Klingvall, Åhnberg, Pagrotsky, Östros, Messing

Föredragande: Statsrådet Sundström

Regeringen beslutar proposition 1997/98:121 Riktlinjer för Telia AB:s verksamhet.